

Administrația și
Tipografia:
BRASOVU, piața mare Nr. 22.
Scrisori nefrancate nu se pri-
mesec. Manuscrise nu se re-
trimite!

Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primesc în Viena
Hofsch. Mosse, Hausenstein & Vogler
(Die Maus), Heinrich Schalek, Alois
Berni, H. Dukes, A. Oppelik, J. Dan-
berg; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Mezei, Eckslein-Berwald;
în Frankfurt: G. L. Dauter; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 8 cr.
și 90 cr. timbru pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tarită și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
serie 10 cr. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ)

„Gazeta” este în fiecare zi.
Abonamente pentru Austria-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.

Se prenumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectori.

Abonamentul pentru Brașov:
la administrația, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un esemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 248.—Anul II.

Brașov, Duminică 5 (17) Noemvre

1889.

Brașov, 4 Noemvre v.

Kossuthiștii și Apponyiștii strigă mereu, că guvernul Tisza nu e destul de patriotic, că nu apără cum se cuvine interesele nației ungurești și că s'a făcut sluga celor din Viena.

Așa au strigat opoziționalii pe timpul dezbaterii legii militare și așa strigă și astăzi. Tisza își dă toate silințele ca să imblânzească spiritele, el a colindat atâtea pe la Viena până ce a dobândit o mică modificare a legii militare, colo câte o mică concesiune cum este aceea privitoare la titulatura armatei comune, ca adecă în viitor să se numească împărătescă și regescă (Kaiserlich und Königlich.)

Tote aceste însă nu-i ajută nimic. Când se întorce în Peșta opoziționalii îl salută în dietă cu „Hoch” și nu mai încetă a-l bombarda cu noue postulate în numele „națiunii” și a-l insulta în tot chipul imputându-i, că pentru a se susține la cârmă trădează interesele nației maghiare făcându-se slugă plecată a Neamțului.

Agitațiunile opoziției maghiare au sdruncinat din temelii popularitatea lui Tisza la Unguri și acesta în strimțoarea lui nu găsește alt mijloc de a-și apăra și a-și dovedi patriotismul său, decât alarmându opinia publică maghiară cu pretinsul pericol ce-o amenință din partea naționalităților nemaghiare și cerându ca să lase certele la o parte și să își unescă cu toții puterile ca să facă cu o di mai înainte din acest stat un stat național maghiar.

Așadere politica de maghiarizare și erăși politica de maghiarizare! Acesta este singura scăpare a d-lui Tisza, singurul mijloc de a mulcomi de pe o di pe alta șovinismul nesățios, ce

l'a deșteptat și nutrit în sinul conaționalilor săi.

Organul lui Tisza, „Nemzet”, se folosește din nou, într'unul din numerii săi mai noi, de vechea apucătură și vrea să abată atențiunea „națiunii” dela cestiunile delicate de drept public, prin aceea că-i desfășură marea problemă, cu care trebuie să se ocupe acuma mic și mare.

Săciul Gustav Beksics, care a scris faimosa broșură despre care am făcut amintire în unul din numerii trecuți, este luat în bătaia de joc de foile opoziționale ungurești, der pentru aceea nuse sfiesce a apela în fruntea numitului organ al lui Tisza la toți Ungurii, ca să lase toate certele la o parte și să pășescă la săvârșirea celei mai mari probleme ce-i așteptă: „ca Ungaria să devină un stat național”.

El vorba, scrie Beksics în „Nemzet”, ca „națiunea politică maghiară” să devină în adevăr o națiune și în privința socială și culturală. „Încă n'avem o adevărată națiune maghiară, ci numai o ginte maghiară, a căreia preponderanță e neîndoișă.”

„Ce înțeleg eu sub o adevărată națiune maghiară? Înțeleg pe toate poporele locuitoare în patriă fără deosebire de naționalitate, der așa ca întreaga inteligență, totă puterea materială și morală a acestor popore să fiă legată prin legătura aceleiași culturii, a aceluiăș patriotism și a aceleiași conștiințe de sine naționale.”

Va să dică clasa inteligență a naționalităților să fiă înainte de toate pe deplin maghiarizată, căci adauge Beksics, contopirea maselor va urma apoi de sine mai târziu.

Acesta este problema culturii maghiare și a reformelor, la a căreia deslegare hăzliul șovinist

invită și pe Tiszaiști și pe Kossuthiști.

Cu asemeni planuri nebune voiesce toia tiszaiștii să amăgescă și să împace pe cei ce vedu în Tisza numai o slugă a Némțului.

Prea bine cunoscem apucăturile aceste, decât ca să mai perdem cuvinte asupra lor.

Numai un lucru ne miră, că totu se mai află între noi de aceia, cari și față cu astel de aspirațiuni nebune mai susțin, că nu e pericol ca să se maghiarizeze inteligența noastră.

Pericolul adevărat nu este a se căuta atâtea în ceea ce întreprind șoviniiștii în contra noastră, câtu mai mult în ceea ce noi nu facem pentru apărarea, dezvoltarea și înaintare limbei și a culturii noastre.

Ori-ce negligență, ori-ce nepăsare în privința acesta se va răsbuna, căci niciodată nu s'a cerut dela noi mai mult ca acuma ca să păzim cu scumpătate și neștirbită moștenirea ce ne-au lăsat părinții noștri.

Să nu șovăim der nici o clipă, când e vorba de a ne apăra limba și cultura românească!

Revista politică.

Dinaintu. Cu sfârșitul anului acestuia, Kossuth își perde dreptul de cetățen ungar. Articolul 50 al legii din 1879 despre dreptul de cetățen declară perdatu acestu drept pentru acela, care trăind afară din monarhia nu se înscrie, într'un interval anumit de timp, la vr'unu consulat austro-ungar din țera în care petrece. Kossuth, neîmpăcatul dușman al dinastiei habsburgice și al Austriei, nu vrea odată cu capul să se înscrie în registrele unui consulat austro-ungar, și așa dela 1 Ianuarie 1890 nu va mai fi cetățen ungar.

Din cauza acesta se pregătesc mari demonstrațiuni, atât în dieta din Peșta,

cât și afară din dietă. Cea dintău demonstrația se pregătește pe mână Duminică în Agria (Raab), unde se va ține o adunare poporală, cu scop de a agita poporul în contra Austriei. De altă parte mai mulți membri ai partidei stânger extreme ori kossuthiste și-au exprimat dorința, nu-i vorbă între pahare la un prânz, ca să facă politică și mai hotărât decât până acuma, și nici vorbă nu pôte fi, că această afacere a lui Kossuth va provoca scene furtunoase în dietă. Se dice, că Daniil Iranyi, capul partidei kossuthiste, s'ar fi pus, fără scirea membrilor partidei, în înțelegere cu ministrul Tisza, ca să ia împreună dispozițiuni, prin care s'ar face o puțință, ca Kossuth să nu-și perdă dreptul de cetățen ungar. Ministrul a fost de părere, că cel (mai simplu mijloc de scăpare e, ca Kossuth, care e cetățen onorific al atător orașe, să adreseze uneia din acestea o petițiune spre a-l primi ca cetățen al comunei, și decă afacerea va veni în dietă în forma unei petițiuni, atunci ministrul garantează, că rezultatul va fi favorabil lui Kossuth. Acesta însă a refuzat astă propunere și membrii partidei stânger sunt foc de superați pe Iranyi, fiindcă a intrat în tratări cu Tisza în această afacere; ei nu vreau, ca prin o învoială să li-se ia puțință d'a demonstra și agita în dietă și afară din dietă pentru Kossuth și în contra dinastiei și a Austriei. Potu fi fără grije însă șoviniiștii, că Kossuth va îngriji să nu li-se ia această puțință.

Cu începutul lui Noemvre au fost convocati *reserviștii de întregire* din acestu an la serviciu activ pe timp de un an. Faptul acesta va da naștere la discuțiuni în dieta din Peșta, deoarece opozițiunea e de părere, că convocarea în sensul legii numai pe opt săptămâni se pôte face, ăr convocarea pe mai multu timp se pôte face numai în împrejurări extraordinare, cari acum nu există. „Budapesti Hirlep” dice, că convocarea, care vine în conflict cu legea, e a se reduce la împrejurarea, că schimbându-se anul de recrutare dela anul al 20-lea

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.”

De câtu pământu are lipsă un om?

Din Tolstoj, de Moșul.

(Urmare și fine.)

V.

Pahomie se informă despre drumul, care duce în țera bașchirilor. El se hotără să petreacă pe neguțătorul și o porni la drum. Moșia și clădirile trebuia să le îngrijescă femeia, el luă cu sine numai o slugă. În orașul vecin cumpără ceaiu, daruri, rachiu, după cum disese neguțătorul.

Și au totu călătorit — cinci sute verste aveau deja în urma lor. — a șeptea di ajunseră în tabăra de nomadi a bașchirilor și afară toate așa după cum spusese neguțătorul. Lângă riu, pe șes bașchirii locuesc în chibitce (corturi). Ei nu ară. nu mănăcă pâne; vacile și caii pascu pe stepe (șes). La spațele corturilor sunt legați mănzii, iepole se mână de două ori pe di la ei. Din lapte de iepă pregătesc cumisul, pe care femeile îl sbat și fac brânză

din el. Țăranul nu face alta, decât ea cumis și ceaiu, mănăcă carne de oiă și cantă cu fluerul. Toți sunt grași, veseli... totă vera țin srbătoare. Poporu prost, nu înțelege rusesc, der e forte prietinos.

Cum zăriră pe Pahomie, bașchirii esiră din corturile lor și-lu luară în mijloc. Un talmaciu seu dragomanu era la îndemână, căruia îi spuse Pahomie, că a venit să cumpere moșia. Bașchirii își arătară priu semne bucuria lor, îl luară pe Pahomie de subsuori și-lu duseră în cortul lor bun, îl pofiră să ședă pe un covor, dându-i sub el o perină cu puf și-lu omeniră cu ceaiu și cumis, ba tăiară și un berbec și îi puseră dinainte carne de berbec. Pahomie scose din desagii lui ceaiul și celelalte daruri și le împărți între bașchiri. Bașchirii se bucură. Ei vorbiră cât vorbiră între ei și apoi porunciră talmaciului să vorbească.

„Ei dicu să-ți spun”, dise talmaciul, „că le place de tine. La noi e obicei să facem ospeliu toate plăcerile putincioase, cu daruri să mulțămim pen-

tru daruri. Tu ne-ai dăruit pe noi, acum spune-ne ce-ți place ție dintr'ale noastre, ca să te cinstim și noi.”

„Mai bine imi place la voi pământul, răspuse Pahomie. La mine acasă e strimț și afară de aceea pământul e totu arat. Voi însă aveți mult și bun pământ. În viața mea n'am vedutu asemenea pământ.”

Dragomanul talmaci răspunsul lui Pahomie.

Er se ciorovăesc bașchirii. Ceea-ce vorbesc ei, Pahomie nu înțelege, vede însă că ei sunt veseli și ridu. După aceea tacu, se uită la Pahomie și dragomanul începe:

„Ei dicu să-ți spun, că-ți sunt recunoscători pentru bunătatea ta vei voi. și voiesc să-ți dea atata pământ, câtu arată numai cu mâna, care-ți mai place și alu tău va fi.”

Başchirii se sfătuiră între ei, în sferșit începură să se certe. Pahomie înrebă că din ce s'a iscatu certa. Talmaciul răspunde:

„Unii sunt de părere, că trebuie să fiă întrebatu cel mai bătrân, pentru-

că fără de el nu se pôte face nici o învoială; se pôte face și fără scirea celui mai bătrân susțin ceialți.

VI

Pe când se certau încă bașchirii, pășesc între ei un bărbat c'o căciulă de vulpe pe cap. Toți tac și se ridică în picioare. Și dragomanul dice:

„Asta e cel mai bătrân.”

Pahomie numai decât îi dăru haina cea mai bună dintre câte le aduse și cinci funți de ceaiu. Bătrânul luă darurile și se aședă la locul din frunte. Bașchirii începură să-i vorbească.

El ascultă, zimb și apoi dise rusesc:

„Ei, asta se pôte... alegeți unde-ți place. Pământu este destul.”

Der cum se iau câtu vreau eu, își gândesc Pahomie. Trebuie să capetu vre-o întărire judecătorească. Altfel vor dice „iați” și mai târziu mi-lu vor lua ără înderēt.

„Vă mulțamesc pentru bunăvoința voastră. Pământu aveți mult și mie imi trebuie puțin. Numai câtu voi se

de etate la alți 21-lea, nu s'a putut împlini contingentul ordinar și așa a trebuit să se umple golul prin rezerviști de întregire.

În *dieta boemă* au fost desbaterii foarte interesante. Partida Cehilor tineri au cerut, ca dieta să se pronunțe pentru încoronarea monarhului ca rege al Boemiei, pentru-că și Boemia aceleași drepturi le are ca și Ungaria, și de ce deci să nu fie și Boemia în monarchia pe același picior cu Ungaria. Partida Cehilor bătrâni însă, care are majoritatea în dietă, deși au recunoscut că dreptă e cererea Cehilor tineri, a susținut însă, că nu e timpul potrivit acum și a făcut de a trecut dieta la ordinea zilei.

Din cauza acésta Dr. Rieger, capul partidei Cehilor bătrâni, e în pericol de a-și pierde multă din popularitatea sa înaintea poporului ceh, care în diferite locuri își manifestă prin adunări neîncrederea sa în Rieger. Astfel în întreaga reprezentanță comunală din Drskov, în cercul de alegere al lui Rieger, i-a adresat acestuia o scrisoare, în care și exprimă durerea, că s'au găsit deputați cehi, cari au trecut la ordinea zilei peste cel mai sfânt drept al poporului ceh, și că reprezentantul lor Dr. Rieger și-a luat nepatritica problemă să susțină vătămătoarea propunere de trecere la ordinea zilei, deșteptându în poporul ceh cele mai triste simțăminte.

Din contra Dr. Gregor, capul partidei Cehilor tineri, primesc din diferite părți adrese de aderare. Astfel din Eisenbrod, localitate chiar în cercul de alegere al lui Rieger, i-s'a trimis lui Gregor o adresă, în care i-se aduce lui și celorlalți deputați cehi tineri cea mai cordială mulțăminte pentru bărbătesca și curajoasă apărare a dreptului public boem, și Dr. Rieger îi exprimă părerea de rău, că pune mai mare preț pe marii proprietari, decât pe poporul țeran, și reprezentanții țeranilor resping cu indignație cuvintele lui Rieger, „că țeranilor cehi le-ar fi mai bine venit prețul urcat al grăului, decât dreptul public boem.”

Intr'aceea, cu ocazia desbaterilor în această însemnată chestiune Dr. Rieger a vorbit și despre Unguri, cari nu vreau să audă de cererea Cehilor d'a se încorona monarhul ca rege al Boemiei, fiindcă atunci ei, Ungurii, nu și-ar mai pute juca mendrele ca acum față cu naționalitățile. Dr. Rieger a spus în dieta boemă, că Ungurii nu respectă legea de naționalitate, că persecută naționalitățile nemaghiare, și că această purtare a lor poate da naștere unui pericol pentru întreaga monarchie. Cuvintele lui Rieger au atins în mod foarte neplăcut pe șovinștii unguri.

Dinafara. În zilele acestea s'au întâlnit monarhul nostru și monarhul german în Innsbruck. Înainte de întâlnire, foile ungurești își exprimau neliniștea și îngrijirea lor, ca visita țarului la Berlin să nu fi avut vr'o urmare rea în ce privește alianța Germaniei cu Austro-Ungaria, mai ales că se vorbea, cumcă cancelarul ar fi promis țarului să ajute la rezolvarea chestiunii bulgare în mod favorabil dorințelor Rusiei. Acum când din nou s'au întrunit cei doi monarhi aliați, și încă după visita țarului, cei din Pesta s'au mai liniștit, dicând că întrevădarea dela Innsbruck e o nouă dovadă, că visita țarului la Berlin n'a schimbat nimic în raporturile de alianță dintre Germania și monarchia noastră.

„National-Zeitung“ dice, că e fără îndoială, cumcă la întrevădarea din Innsbruck s'a făcut politică. Germania prin alianța sa cu Austria și-a luat asupra și o bună parte din grijile orientale. Pentru împăratul Francisc Iosif e de cel mai mare interes să cunoască impresiunile orientale ale împăratului german. Foaia germană speră, că întrevădarea dela Innsbruck va avea efectul folositor în ce privește raporturile dintre împăratul Francisc-Iosif și țarul Aleksandru.

În 12 Noemvre au început ședințele camerei franceze, cu care ocaziune s'au întâmplat demonstrații boulangiste și arestări. Un număr de deputați boulangiști împreună cu un grup de oameni conducători o deputație din Montmartre (un suburbiu al Parisului, în care Boulanger a fost ales de deputat, care avea să presinte camerei un protest în contra proclamării lui Joffrin ca deputat, care ca contra-candidat al lui Boulanger obținuse mai puține voturi. Convoul se mări și pe piața Concordei răsuna strigăte de „trăiască Boulanger“. Indată sosi cavaleria, împrăștiă mulțimea, pretutindenea se aședă soldați și poliști. În strada regală fu flurat Joffrin, a cărui casă era padă de soldați.

Cu această ocaziune fu arestat deputatul boulangist Deroulède, pe care-l însoți un grup de deputați boulangiști și mai mulți oameni. Cu totul au fost arestați 158 de persoane, cei mai mulți însă, afară de 60, au fost erași liberați, între cari și Deroulède. Se crede, că guvernul va intenta un nou proces de stat boulangistilor pentru aceste turburări. Temerea a fost, că va izbucni o revoluție, der lucrurile s'au mărginit la demonstrațiile amintite.

SCRILE ZILEI.

Timbrarea informațiilor familiare. Preasfinția Sa Episcopul Aradului,

„Câte destinate vor fi acestea?“
„Asta noi nu putem să-o socotim. Pentru o zi vindem noi atâta pământ cât poți tu ochi într'o zi. Prețul unei zile este o mie de ruble.“

Pahomie se miră.

„Intr'o zi“, duse el. „poți ochi mult pământ.“

Bătrânul suride.

„Totu va fi al tău. Numai o condiție îți punem: dacă în decursul zilei nu te vei întorce la locul de unde ai plecat, ai pierdut banii.“

„Dăr cum se se însemne pe unde am umblat?“

„Noi ne vom aședea la locul, care îți-l vei alege pentru plecare, — noi vom sta pe loc, și tu vei merge — îndărătul tău vor călări feciorii noștri, unde vei porunci vor bate par — după aceea din par în par vom trage cu plugul brazde. Ia-ți ocolul, care-ți place, numai să fi înainte de ce va apune soarele la locul, de unde ai plecat. Pământul cât îl vei ochi totu va fi al tău.“

„Și ce preț îți vei cere?“

„Noi avem un singur preț: o mie de ruble pentru o zi.“

Pahomie nu putea înțelege ce fel de măsură se fă o zi.

Pahomie se învoi. Hotărî să plece a doua zi de dimineață. Își mai petrecură, beură cumis și ceai și mâncară carne de berbec. Inoptându, Pahomie se duse să se culce. Bașchirii se împrăștiară. Desu de dimineață voiau să se adune, ca să ajungă la locul convenit înainte de răsăritul soarelui.

VII.

Pahomie nu poate dormi. Se totu gândesc la pământ. Câte nu o să mai fac eu aici! O țară întreagă voi ochi cincideci de verste*) voi umbla eu într'o zi, ziua e așa de lungă acum. . . . în cincideci de verste ochi se cuprind de ce mii destinate. Nimăru n'am să mă închin, voi ara cât voi voi. . . . cealaltă parte o las pentru pășune. Elu nu dormi totă noaptea, numai de cătră ziua îl fură puțin somnul.

Cum așipi încep să viseze: i-se par că se află totu în cortul acela și aude rîndu pe cineva afară. Ca să

Ioan Meșianu, a adresat un cercular către oficiile protopresbiterale și parohiale din eparchia Aradului, în care face cunoscut, că în urma recercării ministerului ung. de culte și instrucțiune se aduce de nou la cunoștința tuturor preoților că pe informațiile familiare de regulă se cere a se pune timbru de câte 50 cr. de atâtea-ori, câte casuri de botez, de cununii seu de morțe se cuprind în informația cerută.

I. Scutite de timbru sunt: a) cari se folosesc la reclamarile pentru eliberarea dela îndatorirea la miliție; b) cari se folosesc la petițiunile pentru eliberarea din armată, din motive basate în lege, și în fine c) cari se folosesc la recursurile soldaților concediați, în casuri când aceștia ar căuta a-și esopera licențele de căsătorie. În toate aceste 3 cazuri însă, are a se însemna pe asemenea informații, deasupra: „în cauză de reclamare la asentare“, ori de „eliberare din armată“, ori de „licență de căsătorie — scutită de timbru“, precum și numele și conumele părții, care a cerut informația.

II. Nescutite de timbru sunt informațiile: a) când acelea se folosesc la dobândirea licenței de căsătorie a tinerilor încă neînrolați la miliție; b) când acelea se folosesc la cererile ostașilor aflați în serviciu, pentru a fi eliberați din armată, din motive neprevăzute în lege, și în fine c) când acelea se cer de cătră judecătorii spre constatarea referințelor familiare la pertractările lasamentale ale militarilor.

Reserviștii de întregire din anul acesta au intrat cu ziua de 5 Noemvre n., în urma unui ordin al monarhului, în serviciu activ, și anume de astădată pe timp de un an. După expirarea celor opt săptămâni de instrucție, vor fi eliberați numai acei rezerviști de întregire, cari au fost reclamați din considerații familiare.

Pentru școlarii lipsiți. Dela concertul de binefacere ce l'a fost aranjat cântăreța română d-na Irena de Vladaia în 24 Octomvre a. c. s'a distribuit suma de 30 fl. v. a., jumătate din venitul curat al concertului, în părți egale celor trei gimnasilor confesionale din loc, cu scopul de a se ajutarea școlarii lipsiți.

Nou și frumoșe edificii de școle și-au făcut și greco-orientali și greco-catolicii din Hodac. Laudă lor.

Comune intrunite. Ministrul ung. de interne a conces, ca comunele mici Marcăș și Mășfelău, comit. Trei-scaune, ce se țin de ocolul notariatului de cerc Marcăș, resp. Dalnoț, să se întrunescă într'o comună mică cu numele

Marcăș („Markosfalva“) în ocolul notariatului de cerc cu același nume.

Nou oficiu telegrafic s'a deschis în Lăpușul românesc, comit. Solnoc-Doboca, împreună cu oficiul postal de acolo.

Postu de magistru postal e de ocupat în Rapoltul-mare (cot. Hunedora) cu salariu peste totu de 132 fl. Reflecțanții au a depune o cauziune de 100 fl. și să-și trimetă petițiile la direcțiunea postală și telegrafică din Sibiu.

Bolnavi de ochi au fost primiți în spitalul pentru boale de ochi r. ung. din Brașov — care în urma rescriptului ministerial din 27 Octomvre a. c. va rămân deschis până la sfârșitul anului — în cursul lunii lui Octomvre 22 înși, și 22 au fost liberați; au rămas la finea lui Octomvre 17 bolnavi de ochi în tratare. Operații de ochi s'au făcut 7, între care 2 operații de cataractă (pentru delăturarea albeții).

Nenorocire. Din Făgăraș se scrie, că o mare nenorocire s'a întâmplat Duminecă în 11 Noemvre u. c. în comuna Noul românesc. Anume în această comună se lucră la zidirea unei biserici reformate. Duminecă trecută, deși zi de sărbătoare, lucrătorii încep să lucreze la zidirea bisericii cu toate puterile. Abia se apucară însă de lucru, când etă că se despica boltitura bisericii și cade peste lucrători. Șese dintre aceștia au murit numai de cătră, și patru au fost greu răniți, așa că doi dintre ei nu mai dau speranță de viață. — Cinstiți Dumineci!

Bola de gură și de unghii. La Steinbruch s'a ivit încă de două săptămâni bola de gură și de unghii între porcii d'acolo. Până acum s'a tănuțit, dar acum trebuie să se ia măsurile cele mai energice, ca să se impedeze reul, pe cât numai e cu putință. Mai multe comisiuni din partea ministerului au eșit la fața locului și au constatat bola. Deocamdată s'au oprit toate transporturile cătră Germania.

Pod cu statue. Magistratul din Clușiu a hotărît, să împodobescă podul de fer de acolo cu 8 statue de ale principilor ardeleni și pentru facerea lor să se determine suma de 8000 fl. Concursul să se publica în curând. Nu cumva Clușienii fac pregătiri pentru restabilirea autonomiei Ardealului?

Alegere de patriarchă sârbesc. Din Carlovit se comunică, că administratorul patriarchului sârbesc, Vasile Petrovic, a întrunit consistorul metro olitan și s'au început preparativele pentru în-

vada cine ride iese din cort. Și aici vede pe căpetenia bașchirilor, care șede și, ținându-se de fole cu amândouă mâinile, ridea de nu mai putea. Pahomie se duce lângă el și-l întrebă de ce ride. . . dăr atunci vede că nu e bătrânul bașchirilor, ci neguțatorul, care venise în curtea lui și îi povestise de țara acésta. Și tocmai întrebă pe neguțator:

„De multu ești aici?“ când deodată vede, că nu mai e neguțatorul, ci țeranul care venise la el în patria lui vechiă, la Volga de jos. Dăr acum nu mai este nici țeranul, ci. . . este chiar Uciğal crucea. Elu îi stă dinainte, cu corne și cu copite și ride și privește totu la un loc. Pahomie își dice: ore unde se uită și de ce ride? În vist vede un om culcat la pământ, desculț, numai în cămașă și ismene, cu fața în sus și albă ca perețele. Uitându-se mai de aproape se vadă, că cine e, vede limpede, că este el însuși. Speriat se trezesc. . . Câte nu mai vede omul în vist! Pahomie se uită împrejur. Incep

*) O verstă (un mil răsesc) = 1500 de pași.

trunirea congresului, în care se va alege patriarhul sârbesc.

Promoțiune. D-lă *Silviu Iuniu Pașcariu*, absolvent al academiei orientale din Viena, după depunerea rigoroselor prescrie a obținut gradul de *doctor* în științele juridice de stat la universitatea din Pesta. Felicitările noastre!

Fislogăbiru impuscatu. Din Satul nou, cu data 7 Noemvre n. c., se scriu „Luminătorului“ următoarele: Eri sera s'a întâmplat un atentat asupra proptretorului Dragutin Rodosavlievic. Fiind numitul eri la alegerea de reprezentanți comitatensi, după alegere a plecatu cu trăsura cătră Panciova. În capetulu satului un individ, până acum necunoscut, a impuscatu asupra pretorelui și l'a nimerit în grumađu. Inse precum auđimü rana nu e periculösa. Pe când scriu acestea, gendarmii cutrieră comuna ca să afle pe atentatoru. Se presupune, că atentatul s'a făcutu din răsbunare, pentru-că pretorele respectiv e protectorul vestitului capelanü Trifu Militariu, care în urma unor uneltiri ale funcționarilor administrativi de aici a reușit a fi alesu de reprezentantü comitatensü.

Falimente. Eri s'au insinuat la tribunalul de aci trei falimente, și anume: firmele; D. H. Feldmann comerciantü de pelăliä, Frideric Scherg fabricantü de pei, și Heinrich Schwarze comerciantü de încălțăminte.

Invitare la Producțiunea și petrecerea colegială aranjată de Reuniunea Sodalilor Românü din Brașovü Marți în 7 (19) Noemvre 1889 în sala „Redutei orășenesci“ în amintirea neuitatului binefăcătorü Mihailü Stroescu. Programa: 1. „Musica națională“. 2. „Cântecü ostășescü“, corü de bărbați (corulü sodalilorü). 3. „Declamațiü“. 4. „Călärașutul“, cantonetă de Bagav. 5. „Serenatü“, solo p. cello. 6. „Musica națională“. 7. „Oțtenii n Iasi“, tablou național de Georgianü, esec. de sodali. După producțiune urmează danțü. Inceputul la 8 ore sera precisü. Intrarea: de persönă 80 cr., domnișorele 50 cr., studenți 50 cr. Bilete se potü căpeta la d-lă D. Eremiasü, la librăria d-lui N. Ciurcu, la Casina română, și în sera producțiunei la cassă. Suprasolviri se primesc cu mulțămită și se chiteză pe calea publicității. Comitetulü.

Correspondența „Gaz. Trans.“

Bragadirü-Bucuresci, 24 Oct. 1889.

Stimate D-le Redactorü! Suntü în sărcinatü, a vă comunica următoarele: D-lă Voicu Dan Mirescu, adminis-

tratorulü fabriciei și răfinăriei de spirtü „Bragadirü“ din comuna Bragadirü lângă Bucuresci, înțelegendü folosul celü mare pe care îl aduce „Gazeta Transilvaniei“ și în specialü numărul ei de Duminecă poporului românescü dela sate, și dorindü ca să fiă acestü numărü de Duminecă alü „Gazetei“ câtü se póte de lătitü între Români, pune la dispozițiunea D-vöstre suma de 80 lei noi, pentru care veți binevoi a trimite cu începere dela 1 Octomvre a. c., 19 numere de Duminecă din „Gazeta Transilvaniei“, în 19 din acele comune românesci din Transilvania și Ungaria, în cari D-vöstră veți crede de cuviință.

Fapta este pe câtü de frumösa pe atätü de românescă și cu atätü mai vörtösü, cu câtü d-lă Voicu Dan Mirescu nu este dela noi de dincolo, ci este de aici din România, din județul Ialomița.

Primiți vë rogü D-le Redactorü, pe lângă salutări afectuöse și espresiunea stimei și devotamentului meu.

George Moroianu.

Intr'unulü din numerele viitoare vomü publica lista acelorä, cărorä li se va trimite gratis numărulü de Duminecă, în urma dorinței espriimate de d-lă Voicu Dan Mirescu. Și până atuncü inse îi mulțămescü fierbiöte, în numele acestora, pentru generösa și în adevëru românescă sa faptă!

De sub póla Meseșului Sălăgianü.

Noemvre 1889.

Cele mai multe greșeli vin de acolo, că câte unü adevëru se susține unilateralü și cu eschiderea celorlalte.

Pascalü.

Reprezentantulü și organulü celü mai fidelü alü opiniiei publice este și trebuie să fiă diaristica sănëtösă și seriösă, unde convinü pärerile bărbaților însuflețiți pentru promovarea bine-lui comunü alü națiunei, patriei și religiiei, sirguindu-se din răspuțeri a afla isvorulü rölului, și a nimeri aplicarea mijlöcelorü vindecătore.

Ași voi să fiu de convingerea, că și onoratulü corespondentü din numărulü de Duminecă 214 alü prețuitei „Gazete a Transilvaniei“ a fostü condusü de acestü principiu raționalü, de a vindeca și nu a ucide, când și-a însușitü rolulü de medicü, spre a arăta tribunalului opiniiei publice relele ce rodü la corpulü celü scumpü moralü alü poporului românü din Selagiu, și a desvêli în publicü ranele, cari infiltrăză cu veninü omoritorü cauza școlară română din aceluș tinutü.

Nu este pe pämentü nume mai săntü, care störce stimă și lacrimi și din sufletulü celü mai păcätösü, ca numele de mamă; și öre care omü bine-simțitorü

ar cuteza a afirma, că pruncilorü, — pe cari mama cea bună i-a născutü între dureri, și i-a crescutü cu sudori crunte mestecate cu lacrimi — li-arü fi iertatü între ori și ce împrejurări a plesni în față greșelele maicei? Decă a fostü și este maică adevërată, care nici când nu s'a lăpëdatü de fiü sêi, e biserica românescă. Fiica cea d'ântai născută a bisericei este școlă. Dumneđu a cărmuitü din începutü și cărmuesce astăđi biserica prin ömenü supuși slăbiciunilorü omenesci; așa și școlă. În biserică, până va fi cărmuită prin ömeni, vorü fi și scäderi, dëră cine va concede, că e lucru frumosü și ecuitabilü a imputa membrilorü, cari representă corporațiunea întregi bisericei, scäderile indiviđilorü singuratiei?

Onoratulü corespondentü din Selagiu, din incidentulü a trei casuri regretabile, cari ce e dreptü nu convinü precum cu sublîma chiamare a clerului ca conducătorulü cauzei școlare, așa nici cu misiunea școliei față de regenerarea poporului nostru prin cultură poporală, după ce mai äntai cu satisfăcțiune constată, că invëtătorulü deja e recunoscutü generalminte ca răspänditorulü neobositü alü culturai și civilizațiunei, — plesnesce în față clerului din Selagiu următoarele acusări, dicendü între altele:

„Numai unii domni preoți încă nici până în ziua de adü nu voescü a recunösc pe invëtătorü de ceea-ce trebuie să fiă, ci-lü privescü ca pe celü mai netrebnicü sclavü, ca pe o uneltă örbă a domniilorü, și ca și cum invëtătorulü nici n'ar avë mai sublîmă misiune, decâtü a se terei ca și unü vermulețü la picidorele domniilorü“.

Și după acestea fiindcă — asserenti incubit probatio — trece la delinierea celorü trei casuri scandalöse, insenate priu neprudința cutărorü membri din clerulü Sălăgeanü.

Scriitorulü acestei replici îl asigură pe onoratulü corespondentü, că precum densusulü nu se numără între batjocoritori dascälilorü, așa nici între pärtinitorii acelorä, cari comitü scandale, bunăöră ca cele enunörate; ci decă prin acestea vine a reflecta la cele cuprinse în corespondența susü numită, o face simplemente numai din considerațiuni obiective, ținendü-se strinsü de invëtătura străbunului: et refellere sine pertinacia et refelli sine ira“.

Onoratulü corespondentü, voindü a cita înaintea tribunalului opiniiei publice pe trei membri din clerulü sălăgeanü, citarea și-o îmbracă într'unü costumü generalü, așa încätü în mulți dintre onorați lectori s'a pututü nasce ideia, că prin Selagiu preoții mai de-arëndulü isü despoții cei mai absolutü și cei mai neînfrënați față cu bieții invëtătorü; făcea cu multü mai bunü serviciu, decă nu vorbea în generalü atacändü o cor-

porațiune întrégă*), ci în specialü numia casurile concrete, de cumva cangrëua rölului în unele locuri a ajunsü la aceea dimensiune, ca să fiä silitü a recurge la tribunalulü opiniiei publice, spre a îndeplini operațiunea amputărei, ne mai fiindü speranță de vindecare; éră decă rölulü n'a ajunsü până la osü, precum și apare din corespondența numită, căci într'ënä se afirmă, că invëtämëntulü popularü infloresce și înainteză cu pași repeđi pe đi ce merge, despre ce n'ar putë fi vorba decă rölulü s'ar fi lătitü în așa măsură mare, — făcea mai bunü serviciu cauzei, decă casurile concrete le arăta superiorității bisericeci din Selagiu, reprezentată prin venerabila persönă a Vicariului R. D. A. Barboloviciu, căruia îi dice că e devotatü cauzei școlare, — pentru că îl asigură, că n'a făcutü nici o bucuriä vicariului, pe care și noi îl cunoșcem de omü dreptü, de promovătorulü binelui națiunei, bisericei și școliei, de patronulü adevëratü alü dascälilorü, nu i-a făcutü vicariului bucuriä pentru aceea, căci până ce de o parte îl recunöce, că e conducătorulü cauzelorü școlare, de altă parte plesnesce în față corporațiunea condusă printr'ënsulü.

De altmintrelea credü, că și onorabilulü publicü cetitorü avëndü bunătate a sonda mărimea păcätelorü specificate în acea corespondență, e de aceea convingere, că greșelele comise prin acei preoți n'au fostü rane nevindecabile, ci mai multü unele neajunsuri provenite din slăbiciunea naturei omenesci, și pré credü, că din relațiunile personale dintre acei preoți și invëtătorü, pentru a căror curare nu era de lipsă a alarma opiniiei publice recurgendü la tribunalulü aceleia; pentru că scimü noi bine, cari cunoșcemü starea treburilorü, că: „iliacos intra muros peccator et extra“, adecă că în fiăcare corporațiune stau töte mădulărele din ömeni, și că omulü, fiä înrolatü în ori și care societate, a căreia misiune fiä ori câtü de sublîmă, nu inettezä a fi omü; dëră pentru aceea bărbații seriöși nu uită, că cadese să stea față și să nu arunce smintelele unorü puținü, totalității membrilor corporațiunei.

Ce ar dice onoratulü corespondentü, când amü începe noi a analiza defectele, ca să nu dicü scandalele, ce se observă pe ici pe colo printre murii con-

*) Acesta nu este esactü. Fiica noastră n'ar fi publicatü niciodatä o corespondență, în care ar fi fostü plesnită în față corporațiunea preoților din Selagiu. A fostü vorba numai și numai de „unii preoți“ și prin urmare nu de corporațiune, care a fostü lădată împreună cu conducătorulü ei. Admitemü inse, că puteau să se specifice și mai multü gravaminele contra „unora“. Dealtmintrelea asupra importantei cesiunii a raporturilorü între preoți și invëtătorü vomü mai reveni. — Red.

să se crepe de ziua. Trebuie se tređimü pe ömeni, pentru-că e vremea să plecămü la față locului.

VIII.

Pahomie se sculă, își tređi sluga, care dormia în tarantasü (carü) îi porunci să prindă caii și să duse să școlë pe bașchiri.

„Este timpulü“, strigă elü, „să mergemü pe stepă.“

Bașchirii să școlă, să adunä, vine și căpetenia lorü. Ei beau éră cumisü și vreau să cinstescă pe Pahomie cu ceaiu. Acesta inse dä zorü de plecare.

„Decă e să plecămü“, strigă elü, „atuncü să plecămü îndatä. Nu mai putemü aștepta.“

Bașchirii pornescü la drumü, unii călare alții cu carele. Pahomie însoțitü de slugă merge cu căruțulü său. Ajungendü la stepă pe când răsăria söröle, roșindü cerulü, urcarä o colinä și se adunä toți. Celü mai bătränü se apropiä de Pahomie și îi arătă cu mâna întinsă stepa.

„Etä“, dise elü, „cätü poți vedé cu

ochii este pämëntulü nostru. Alege cum și cât îți place.“

Ochii lui Pahomie străluceau de bucuriä. În lungü și latü vede pämëntü de negară netedă ca palma negră ca maculü, prin gropi cresce totü felulü de ierbă înaltă până la pieptü; căpetenia bașchirilorü își ia din capü căciula de vulpe, o pune josü în vârfulü colinei și dise:

„Acesta e semnulü. Puneți banii în ea. Sluga ta încă va sta aici. De aici plecă și aici te întörce. Totü pämëntulü câtü îl vei încungiura este alü täu.“

Pahomie își scöte banii și îi puse în căciulă, se desbracă de cafetanü, încätü rămase numai într'o scurteică, își luă cu sine o traistă cu pâne, își legă de cingătore o sticlă cu apă, și se gätă de plecare. Se gândi și se rësgändi în căträu se apuce. Aici în ori-ce parte e minunatü. Elü își gândesce: totü una, më ducü spre răsăritü, și se întörse cu față spre sörö — acum se întinde odată și așteptă până se ridică söröle de-asupra orizontului.

Nu'i vreme de perdutü, își gândesce elü, ba, pe recöre, umbli și mai ușorü. Căläreții se aședă îndërăptulü lui. Indatä ce se zări söröle elü se puse în mișcare — căläreții după elü.

Nu mergea nici încetü nici iute. Va fi străbätutü cam o verstă când, fără să stea pe locü, porunci să se bată unü parü în pämëntü, odată în mișcare elü își gräbi pași și porunci acuși să bată alü doilea parü. O clipă se întörse și se uită îndërăptü: colina se vede încă, ba și ömenii de pe ea. Privindü la sörö dä cu socotela că va fi mersü vre-o cinci verste. Deörece i-se făcü caldü își desbracă scurteica. După alte cinci verste îl supëra căldura. De pe sörö vëđü, că e vremea să dejuneze. Am mersü o bucată bună până acum, își gândi elü. Adevëratü, că trebuie să facü de patru ori acestü drumü până de sérä — dër e încă prea de timpuriu ca să cärnesc. Să më desculțü. Elü s'ăședă josü, se desculță și plecă mai departe: acum mergea mai ușorü. Elü își gândesce; încă cinci verste mai potü merge și-apoi o su-

cescü la stänga. Cu câtü înainta mai multü, cu atäta se făcea mai frumosü. Și elü merse încă totü dreptü înainte. Când își aruncă privirea îndërëtü, colina abia se mai vedé și ömenii de pe ea i-se părea numai ca nisce furnici.

Acum trebuie să cärnesci își gândi elü. Cum m'am încălđitü de tare. Imü vine potta să beau. Își luă sticla, beü mergändü, mai porunci să bată unü parü și o cärnesce la stänga. Merse și merse — érba era mare, lui îi era totü mai caldü. Incepea a se simți obositü, étä o căutătură spre sörö, îi spuse, că este la amëđü. Se odihnimü puținü își gândi elü. Stätü pe locü și măncă puțină pâne. De më voiü pune să ședü voiü adurmi. Stete așa dëră puținü, se resuflă și merse mai departe. La începutü i-a fostü ușorü, măncarea i-a datü nouă putere. Dër era caldü de se topia și-i venia somnulü — se simția obositü peste măsură. Ei, își dice elü, pentru unü cesü de suferință un vëcü de traiu.

În partea acësta a mersü cam đece verste. Voia să o încărlige la stänga

sacrați muselor? Căci nu se încredă onor. corespondentul așa tare în nevino-văția învățătorilor - cantori, scriitorul acestor orduri a esperiat, că nici ei însșiși nu-să fără prihană, cine nu crede mergă numai la biserică, au la cutare funcțiune bisericească, și vedă că cu ce pietate și faci unii cantori moderni cruce, ingenuchiările și cântările obi-cu-nite, și-lă asecureză, că nu se va prea edifica din faptele lor, și cu atât mai puțin poporul, care mai multă cercă tapta, decât vorba?!

Ce e drept, frumoasă, mai multă chiar, sublimă e chiămarea învățătorilor, și acesta nici că o trage omă seriosă la indoală, dără acesta încă nu dă prerogativă învățătorului — sine discrimine — a se praa înălța întru atâta, încâtă să-și uite de ori și ce subordina-țiune, fiă în ce privește oficialul, fiă ca provenită din considerațiunii mai nefavo-rabile în desvoltarea pe trepta culturai sociale-morale.

Și aici zace reultul, *hinc illae lacrimae*, ce le vearsă de un timp încôce totă mereu învățătorii nostri, căindu-se în contra preoților — ca a directorilor scolară — mai cu semă de când și sta-tulul și-a întinsă aripile sale asupra scô-lelor noastre; dără să nu uite învățătorii români, că biserica prin preoții săi a născută scôla, că ea a născută și crește învățătorii, sub sinul ei a stată și stau; și numai până când se voră adăpostii sub scutul bisericeii, vomă avé scôla românească.

Până-ce statul habarū n'avea de scôla, biserica, după esemplul divinului său Fundator și Magistru, a lăsată să se apropiă fiil săi de sinul ei celă dulce, bine sciindū, că le este promisă împără-ția atătă în ceriu câtă și pe pământ. Așa-dără împlinescă-și numai învățătorii scumpa loră datorință cu acurateță și punctualitate, precum îi sfătuesc și D-ta, d-le corespondentul, și apoi eu adaugū, că cu mai puțină aroganță, dără cu mai multă umilință și ascultare creștinăscă — nu înțeleg servilismū — în cele ce se ține de oficiu; căci Dascălul dască-lilor încă numai cu *mitis et humilis corde* (cu inima smerită și umilită) a pusă temeiu solidū regenerării nêmului omene-scū, bine sciindū, că îngâmfarea necum să promoveze binele comun, ci mai multă strică și pune pedece funeste în calea regenerării omênimeii prin cultură și sciință adevărată; atunci și numai atunci va puté audi învățătorul din ros-tul educatorului celui drept, — ca să mă folosesc de epilogul onoratului co-respondent — bine, slugă bună și cre-dincioasă întră întru bucuria Dom-nului tēu, căci sciutū este, că cei blândi și smeriți suntă aleși dintre slugi de moștenii împărăției Tatălui.

Meseșanul.

Limba națională e viața unui popor.

„Revista politică“ din Suceava, îngrijită cu dreptă cuvânt de u-neltrirele streinilor din Bucovina în contra poporului român, de prigonirea limbei române, de mod-ul cum se falsifică, întocmai ca și în Ungaria, statisticele înlăți-șându pe poporul român ca pe un popor ce scade mereu și se rutenisază, fiind că învăță a vorbi și rutenesce (rusesce), adresază să-tenilor bucovenini următorul arti-colul, asupra căruia atragemū deosebita băgare de semă și a să-tenilor noștri, ca să scie, că nu-mai în păstrarea și cultivarea lim-bei române află mântuire popo-rul român, precum ori-ce po-porū numai atâta timp trăesce, câtă timp își vorbesce și-și cul-tivă limba lui națională. Eță ce scrie „Revista Politică“ :

Numărul Moldovenilor seu alți Ro-mânilor din Bucovina se imputinază din zi în zi totă mai multă. Sciți cu bună-semă și voi, fraților săteni, că din 10 în 10 anise trimită comisari împără-tesci prin satele țării noastre, ca să nu-mere tôte sufletele după limbele ce le vorbesc, și așa se scie că-și locuitorii are Bucovina intrégă. Acuma ca să vedeți cum se imputinază numărul nostru alți Românilor, eță aici o dovadă: În anul 1875 erau în Bucovina 221 mii de Ro-mâni, 202 mii de Ruteni, seu Ruși, 94 mii de Nemți cu Jidanii la un loc, și peste 13 mii locuitori de alte limbi, adecă: Poleci, Unguri, Lipoveni și alții. Nu trecură mai multă decât 5 ani, și la numărarea sufletelor din anul 1880 s'au aflat în Bucovina noastră 108 mii de Nemți cu Jidanii la un loc, 239 mii de Ruteni, numai 190 mii de Români, și 29 mii locuitori de alte limbi. Adecă numai în 5 ani de zile limba rusescă au întrecut-o pe cea românească cu 68 de mii de suflete, și încă și celelalte limbi au dată înainte și au sporit, că limba românească a dată tare înapoi, a scădut cu 19 mii numai în 5 ani, lucru ne mai auditi și ne mai pomeniti până acuma pe fața pământului.

Primejdia pentru noi Români e nespus de mare. Noi suntem încun-jurați din tôte părțile de limbi străine, car se năpustesc asupra limbei noastre și a nêmului nostru, silindu-se din rês-puteri să ne răpescă mai alesă dulcea, dragălașa și scumpa noastră limbă ro-mânească. Și ore de ce caută străinii să ne răpescă limba? Pentru-că ei sciu prea bine, că de-odată cu limba noi ne perdem tôte drepturile, ne perdemă chiar și viața. Eță, sătenilor români bucovenini, ce preț mare are astăzi limba pentru un popor! Limba este viața unui popor. Cum își perde

limba, îi pierdut și el. Limba e în ziua de azi comora cea mai neprețuită, odorul cel mai scump al unui neam de omeni.

Avemă dovezi, că limba noastră ro-mânească este prigonită, bajocorită și ur-gisită de mulți străini din Bucovina. Avemă dovezi, că unii din acei străini numesc limba noastră „limbă țigănească“, ér limba rusescă o numescă limbă ange-răscă și limba raiului, dicendū, că numai acei omeni au să intre în raiu, cari vor-bescă rusesce. Și ore de ce iscodescă nisce minciuni atăt de neruşinate? Pentru-că ei vré să-i răpescă nescioto-rului popor român delă țera limba ru-mânească, și în locul ei să-i bage cu de-a frica în gură limbă rusescă. Acești străini vré adecă să se stingă nêmul românesc din Bucovina, ér nêmul ru-sesc să crească și să se întărescă pe pelea Românilor.

Veți vedé mai la vale, fraților să-teni români, că acestă plană diavolescă ală străinilor se trage tare de lungă vreme, ér în ziua de azi elă este atăt de primejdios pentru noi, că numai decâtă suntem siliți să vă scriem scri-sorea, asta în care vrem să vă arătăm égênul cel strălucit, din care se trage limba românească și să vă lămurim asupra drepturilor împărătesci, cari chi-zăuesc și ocrotescă întrebuintarea limbei noastre în Bucovina.

Cetiți dără, fraților, scrisorea asta, cetiți-o cu tôte luarea aminte, cu tôte inima și cu totă sufletul, cetiți-o pe la clăci și pe la ședători, cetiți-o Dumineca și sêrbătorea pe la strînsuri de omeni, ca să scie totă satulă învățătorii ei cele bune și folositoare, și toți Români la un loc, precum și fiecare în deosebi să prindă la minte, la virtute creștinăscă și românească, să se trezescă din somnul morții de până acuma, și să nu-și mai lese călcăt în picioare odorul cel scump ală limbei românești.

Scim noi că limba românească v'a fostă dragă totdeauna și vi-i dragă și acuma, dără ca să îndrăgiți și mai tare, trebe să sciți o istorie, anume :

Istoria limbei românești.

În Europa, adecă în partea lumii, în care trăim și noi, este o țera cu nu-mele Italia, și'n țera aceea se află cetate Roma. Cu 753 de ani înainte de Christos locuia în Roma un popor, care se numea Romanii. Luați bine semă: „Romanii“ se numia poporul acela, ér nu „Românii.“

Romanii aveau multe virtuți, dără virtu-tea lor cea mai de căpeteniă era curajul, adecă o tãrie de suflet și de inimă, cum n'a mai avut altă popor pe lume. Pe când femeile Romanilor ședeau a-casă, îngrijind de torsă, de țesut, de gospodăria și mai cu semă de crescerea copiilor, bărbații și feciorii lor erau

duși totă la bătăli. Ei se rêsboiau ne-contentiți cu poporele vecine, ca să facă rânduială între dênsele, și aveau norocul de a învinge totă-déuna. În chipul a-cesta au invinsă Romanii pe tôte popo-rele dimprejurul lor, și s'au făcută stăpani peste tôte Italia. Dără ei nu s'au mulțamit numai cu atâta. Pe lângă Italia au începută să cucerescă și alte țeri, și nu numai țeri din Europa, ci și din alte părți ale lumii, anume din Africa și din Asia. Și ca să nu lungimă vorba, vă spunem pe scurt, că în rês timp de 870 de ani Romanii și-au supus tôte lumea câtă era cunoscută pe atuncea. Împărăția loră cuprindea 120 milioane de omeni și era așa de mare, cum n'a mai fost și nu mai este altă împărăția de când îi lumea. Romanii au fostă dără un popor fără părechia pe pământ, pentru-că numai ci singuri au domnită preste tôte lumea, ci au fostă domnitorii lumii.

Unul din cei mai mari împărăți ai Romanilor a fostă Traian, carele a dom-nit delă anul 98 până la anul 117 după Christos. În țerile, unde locu-escă astăzi Ungurii și Români, a-decă în țera ungerăscă, în Ardel, în Banat, în Bucovina, în România și în Basarabia, locuia pe timpul împăratului Traian poporul Dacilor, și țera lor se numea Dacia. Dacii era un popor tare neastempărat, și de aceea Traian s'a hotărit să stingă de pe fața pământului. Acestă plană l'a împlinită Ma-rele împărat în 4 ani de zile așa de bine, încât n'a mai rêsasă nici o urmă de Daci pe pământ. Dacia a fostă pustiată de omeni cu totul, și în anul 106 după Christos fî prefăcută în țera roma-nă. Acuma ce-a făcută împăratul Traian? Elă a adus în Dacia cea pus-tiă multime nemărginită de Români ca să locuiască într'ênsele și să le stăpânescă.

Dela acci Români aduși încôce de Tra-ian ne tragem noi Români din ziua de astăzi. Insemnați-vă bine, fraților săteni, că noi Români nu suntem nisce lăpădu-turi, ori nisce ventici sosii de ieri ori de alaltieri în scumpa noastră țera Bucovina, ci suntem aici de 1783 de ani, suntem cei mai vechi locuitori ai acestui pământ. Strămoșii noștri suntă fabriculă popor ală Romanilor, noi ne tragem delă domni-torii de odinioară ai lumii, légênulă nostru este țera Italiei, cu vecinica și strălucita ei cetate Roma.

Limba străbunilor noștri Români, adecă limba latinăscă, era cea mai fru-mosă pe lume; ea se învăță încă și astăzi prin școlile cele mai mari din tôte împărățiile pământului.

Dela limba latinăscă se trage și limba noastră românească. Și ca să vedeți câtă de tare semănă limba noastră cu limba latinăscă, eță aici și câteva dovezi: Apa o numiau strămoșii noștri Români acra, ferestra o numiau fenestra, vitelului îi diceau vitellus, porcului îi diceau porcus, capului îi diceau

dără eță — ținutul e așa de frumos, o luncă bogată — ar fi pagubă să n'o cu-prindă și pe acesta: inulă trebe se pri-escă aici de minune. Drept înaintă merge cuprinđendū în modul acesta și lunca și poruncesce să se implante un par. Abia acum face a doua cotitură. Aruncândū o căutătură în spre colina depărtată, abia mai pută zări omeni de pe ea. Până la ei voră fi cam la cincis-pre-dece verste. Cele două margini le-am croitū prea lungi, de aceea a treia trebe să fiă mai scurtă. Ce-i drept în chipul acesta moșia va fi cu mieđuina strimbă — dără cum să faci altfel? De cotitū trebe să cotescū și-apoi drept spre colină — trebe să mă grăbesc — să nu mă abatū prea tare, moșia am acum cu prisos. Se întorse și pași drept spre colină.

IX

Picioarele îl doră pe Pahomie, a alergatū prea afară din cale. Genunchii i-se îndoie, — ar vré să odihnescă, dără nu are timp. Trebe să ajungă înainte de a apune sôrele. Sôrele nu așteptă.

Ca și cum fară mâna cineva, așa a-lergă.

Nu am greșitū cumva? Nu am încun-juratū prea mult? Dără decă nu voiu ajunge la timp. E încă departe și sunt prăpădit de osteneță. Numai de nu ar fi zadarnice tôte cheltuelile și ostenețele mele! Trebe să mă opintescă câtă voiu puté.

Se scutură odată și încep se fugă. Picioarele îi sângerază, — elă fuge. Fuge și fuge, își aruncă câtă colo scurteica, cismele, sticla, căciula. Am fostă prea lacomū — am stricatū totă — înainte de apusul sôrelui nu voiu ajunge la țintă.

Ba se întemplă și mai rău: de frică nu mai pôte resufla. Fuge, cămașa și is-menele i-se lipescă de trup — gura-i este uscată de tot — pieptul lui col-căie cumplit — în inimă îi bate ca cu ciocanul — genunchii, ca și cum n'ar fi ai lui, i-se îndoie.

Abia se mai gândesce la moșia, ci să gândesce, ce să facă, ca să nu mără de oboselă. Da, îi este frică de môte,

dără să stea locului încă nu pôte. Am fugitū atâta, decă voiu sta acum pelocū voră dice că-să nebun.

Bașchirii — elă îi aude fôrte bine — chiuesc, strigă. De strigătele lor îi arde inima și mai tare. Incordându-și cele din urmă puteri, fuge — sôrele sta mai să apună — dără până la colină nici nu mai este mult.

Bașchirii îi faci semă cu mâna, strigă — elă vede căciula... vede banii în ea — vede pe căpetenia bașchiri-lor tăvălindu-se de risă pe pământ. Atunci și-a adusă aminte de visū: Pământul își gândesce elă, este din destul, dără va îngădui Dumneșeu să trăescă pe elă? Sermanul de mine m'am prăpă-dit de tot, fuge, fuge.

Își aruncă privirea la sôre.

Sôrele e mare, roșu, atinge pământul, începe a se ascunde deja.

Acum a ajuns la colină — sôrele sfințise.

Un strigăt de durere îi iese din pept: i-se pare că totulă este pierdut, dără își aduce aminte, că dintr'un

punct mai ridicat trebe să se mai vadă încă sôrele. Se repede pe delū în sus — eță căciula. Se impie-decă, cade, ajunge cu mâinile până la căciula.

„Voinic fecior! strigă bătrânul bașchirilor. „Multă pământ ai do-bândit.“

Când sluga lui vrea să-i sară întră-jutor, să-lă ridice, ce vede? Din gura lui Pahomie năpădesce sângele. elă este mort.

Sluga începe a se boci.

Bătrânul șede pe pământ stercită ride cu hohot ținendu se de tôle. Acum să ridică și aruncă slugii sapa.

„Aici sapă-i grôpa!“

Bașchirii să scôla și plécă.

Sluga rămâne singur cu mortul. Elă sapă pentru Pahomie o grôpă, toc-mai așa de mare câtă măsura acesta delă cap pân' la picioare — trei coți — și-lă îngropă.

capul și așa mai departe. Mai că toate cuvintele limbei românești se trag din limba latină, și nu e dără lucru de mirare, decât am cetit odată într-o gazetă, că venind ore-când un domn englez, care scia vo. bi latinesce, la Galați, și dându-se în vorbă cu un țeran român, domnul acela, deși nu scia limba românească, el totuși îl pricepea pe țeranul român după limba latină.

Dăr nu numai limba, ci noi Românii am moștenit dela strămoșii noștri Romani și marea virtute a vitejiei în războie precum și multe credințe și datini.

Pline sunt cărțile împărăției prea bunului și prea luminatului nostru împărat de laude pentru vitejii ostași români din Bucovina, din Ardeal și din Banat. Ori-unde i-a chemat stăguli împărătesc, în Italia la Solferino, în Boemia la Kenigreț, în Ardeal la anulul 1848 sub căpitanul Iancu împotriva răvărăților unguri, în Bosnia sub comanda generalului Filipovic împotriva Turcilor, pretutindeni ostașii români din împărăția Austriei au arătat, că sunt urmași vrednici ai Cuceritorilor lumii, că pentru scumpa lor țară și pentru iubitul lor împărat cu drag se duc să-și verse sângele pe câmpurile de luptă.

Dintre datinile moștenite dela străbunii noștri Romani vese înșirăm aici numai vre-o câteva, adevă: Cum umblă băieții noștri de Crăciun și la Anul nou cu colinda și cu uratul, tocmai așa umblau și băieții strămoșilor noștri colindându pe la casele din Roma; cum aruncă Români din ziua de azi bani în grăpa mortului, așa făceau și Romani; cum pun Românele noastre sub cloșce ouă fără părechia, și a treia zi le cercă în țara lumii și în apă, ca să vadă, cari sunt bune de cloșci și cari nu, chiar așa făceau și femeile Romanilor. Și sunt încă alte multe credințe și datini păstrate de poporul român, cari toate le-au moștenit dela poporul dominant al lumii, dela strămoșii Romani.

Sciți însă și voi, fraților săteni, că nici o mărime lumescă nu ține vecnic, ci odată totuși trebuie să vie o vreme, când ori-ce mărime, ori-ce strălucire trece ca roua, ori se stinge ca fumul. Așa a trebuit să treacă și să se stingă și mărirea strămoșilor noștri Romani. Pe la anulul 375 după Christos începuse adevă a năvăli din Asia prin țera musulă de astăzi multe popore sălbatică și cu totul necunoscute până atunci, curgându ca un potop asupra împărăției celei mari a Romanilor. Țerile românești din ziua de astăzi au fost cele dintâi cari au întâmpinat acel potop de omeni sălbatici. Strămoșii noștri din Dacia se luptau cu mare bărbăție împotriva lor, era când puterile nu mai ajungeau, atunci își căutau mântuirea prin crepăturile și văgăunele munților Carpați, se ascundeau pe unde era mai îndemână și așteptau până ce potopul se mai străcura. Era poporele cele sălbatică atâtea au năvălit asupra împărăției romane, până ce au mântuit-o de zile. Ele au cuprins pământul domitorilor lumii, dăr pe poporul român totuși nu l-au putut stinge. Căci pe cum iesu din trupină bătrână și veche nisea mlădițe nouă, așa au răsărit și din trupul cel vechi al Romanilor alte popore tinere și acele popore, cari trăesc și astăzi, sunt: Francesii, Italianii, Spaniolii, Portughezii și noi Românii.

Etă, Românilor săteni, noi avem mulți frați pe lume, că dără frați ne sunt Francesii, Italianii, Spaniolii și Portughezii, pentru-că se trag dela același popor, dela care ne tragem și noi, adevă dela vechii Romani, domitorii lumii!! Limbele acestor frați ai noștri încă sēmăna cu limba noastră și nici că se poate altfel, deore-ce fiul uora și același părinte numai decât trebuie să sēmene între-olaltă și după limbă, asta o recunoșce și lumea de astăzi, și de aceea numesc ea limbele Francesilor, Italianilor, Spaniolilor, Portughezilor și limba noastră românească „limbă romanice“.

adeacă limbă cari s'au născut din „limba vechilor Romanii.“

Potopul poporilor celor sălbatică a ținut mai ca o mie de ani. Elu a înghițit împărățiile cele mai mari, a înecat poporele cele mai tari, era asupra strămoșilor noștri din Dacia, anume asupra poporului român a trecut ca peste nise stânci neclăite de munte. Așa potopului s'a dus, și stâncile au rămas. Adevă stranică tără de viață mai au Români, decât au scăpat ei tără prin o mie de ani de chinuri și suferințe ne mai auzite, și astăzi sunt un popor de peste 12 milioane de suflete, un popor cunoscut și laudat de tota lumea pentru rara sa vitejă și pentru strălucitele sale virtuți. Și ore cum de nu s'au stins Români în potopul sălbaticilor? Prin ce fel de minune dumeșcească și-au mântuit viața? Minunea asta ni-o arată renumitul scriitor Bonfiniu, care dă așa: Români s'au luptat pe timpul năvălirii sălbaticilor mai mult pentru păstrarea limbei decât pentru păstrarea vieții.

Etă, fraților săteni, câtu de bine au cunoscut strămoșii noștri prețul celu nespuse de mare al limbii! Decă s'ar fi lăsat ei de limba românească, și ar fi prinsu a vorbi în limbă străină, astăzi noi Români n'am mai fi pe lume, pentru că ne-am fi închiegiat în popor străine, cari ar fi crescut și s'ar fi întărit pe pielea noastră, era de numele nostru nici nu s'ar mai pomeni. De ar fi părăsit strămoșii noștri limba românească și ar fi grăit rusesc, noi am fi astăzi Ruși; de ar fi grăit grecesc, am fi Greci; de ar fi grăit unguresc, am fi Unguri. Astelă poporul român de și-ar fi ucis limba, și-ar fi ucis și viața, și astăzi elu n'ar mai trăi după voia sa și după placul său, ci ar fi sililit să jöce așa, după cum i-ar cânta străinii, de cari s'ar fi lăsat să-lu înghiță. (Va urma).

Literatură.

Invitare la prenumerațiune. În urma cererii, ce mi-se făcu din multe părți, a publica din cuvântările mele funebrale, m'am hotărît acum, după plinirea de 25 de ani ai preoției, a da publicității o elecțiune a acelor, sub titlul de „Cuvântări funebrale și memoriale.“

Elecțiunea acăta cuprinde 24 cuvântări, ce am avut onore a le face la diferite casuri de morțe: la preoți și mireni, bărbați și femei, bătrâni și tineri; ér la acestea am adăsu încă o colecțiune de texturi din s. scriptură pentru cuvântări funebrale, alese din întreaga scriptura testamentului vechiu și nou atăt în general, cât și în special pentru bărbați, femei și copii, — colecțiune, ce face o însemnată înlesnire fraților preoți și altora, cari ar fi chiamați la asemenea lucrări.

Opera, posedându și incuviințarea superiorității bisericesc, se află deja sub tipar în tipografia archidieceșană, sub îngrijirea mea imediată; va cuprinde cam 18 cöle tipărite și se va termina, speru, în scurtu timp.

Pentru acăsta scriere dăr imi iau voia a deschide prenumerațiune și a face apelu la sprijinul binevoitoru al publicului, și în special al onoratei preoțim.

Prețul scrierei este moderat și adevă: în calea abonamentului de 1 fl. 50 cr. de exemplar broșat, afară de porto postal, pentru România și alte țeri din afară 4 franci, mai târziu se va urca la prețul de librărie.

Cöle de abonament se află la toți p. t. dd. Protopresbiteri gr. or. români din metropoliă, apoi la tipografia archidieceșană și la institutul tipografic din Sibiu, precum și la tipografiile diecesane din Arad și Caransebeș și la tipografia archidieceșană din Cernăuți.

Espedarea se va face, pe lângă cea mai moderată proviziune de pachetare și portul postal seu rambursă, conformu dorinței dd. prenumerați.

Sibiu, Octomvrie 1899.

Zacharia Boiu,

Asesoru consistorialu referentu, Protopresbiteru etc.

N. B. Abonamente se pot face și directu la autoru în Sibiu (strada Măcelarilor Nr. 21). După eşire scrierea se va vinde cu prețu urcatu.

Posturi vacante.

În Diecesa gr. or. a Aradului: Parochia de cl. III Chăheriu, protopresbiteratul Orădiu-mari, cu o sesiune de pământu, aratoru și fenațu, de 36 jugere, apoi casă parochială și altele. Venitul totalu e socotit cu 433 fl. 50 cr. pe an. Terminul de concursu 26 Noemvrie v. c. A se adresa la protopopulu Toma Păcală în Oradea mare.—Postulu de învățatoru pentru cl. I a școlei din Beregeșu, comitatulu și inspectoratul Timișorei. Salaru: 400 fl. bani gata, 15 fl. pentru scripturistă, 10 fl. pentru conferințe, apoi un jugeru pământu aratoru, curțiru cu grădină, și încălțit. Din acestea se subtrage pe an 100 fl. pentru învățatorulu pensionat. Petițiile sunt a se adresa la Ioan Domșa, inspectoru școlar și asesoru consistorialu, în Seceanu (per. Vinga) până în 18 Noemvrie v. c.—Postulu de învățatoru pentru cl. II din Valcaniu, inspectoratul B.-Comloșului. Salaru: 200 fl. bani gata, 40 chibele grău, 10 fl. pentru scripturistă, 12 fl. 50 cr. pentru conferințe, 2 lanțe pământu aratoru, curțiru cu grădină și alte superedificate, cum și alte venite cantoral. A se adresa la Paul Miulescu protopresbiteru în Nagy-Komlos, până la 12 (24) Noemvrie v. c.—Parochia de cl. I Secusigiu. Recurenții, cari au depus esamenulu de maturitate, au aș trimitte petițiile lor la protopresbiterulu Meletiu Dreghicium în Timișora până în 10 Noemvrie v. c.

TELEGRAMMELE „GAZ. TRANS.“.

(Serviciulu biuroului de coresp. din Pesta.)

București, 16 Noemvrie. Puindu-se cestiunea disolvărei camerelor, s'a născut o crisă ministerială, a căreia rezolvare pare a se trăgăna.

Belgrad, 16 Noemvrie. Se vestesce, că împăcarea între regele Milan și regina Natalia este un faptu implinit. În urma acestei invoeli se dăce, că Natalia va locui în conac (în palatul regesc).

Berlin, 16 Noemvrie. Comisiunea bugetară a șters din bugetulu ministerului de marină 5 1/2 milioane și după o desbatere viuă a incuviințat creditulu spre a se clădi o nouă corabiă pentru împăratulu.

Dresda, 16 Noemvrie. Cancelarul germanu a dat voia să se importeze porcii dela Steinbruch în abatoriulu de aici.

Paris, 16 Noemvrie. Guvernulu a declarat, că așteptă să i-se dea un votu de încredere Lună din partea camerei, căci la din contră se va retrage.

Toulon, 16 Noemvrie. Ministrulu de marină a ordonat ca cu cea mai mare grabă să se isprăvescă corabiile de războiu, cari sunt în lucru.

ECONOMIA.

Despre omenii, cari trăesc peste câtu le ajung mijlocele.*

V.

Necinstea vine mai cu sēmă de acolo, că omul face datorii. În Martie 1888 se impusă în Viena un avocat, care a lăsat copiilor săi următorea scrisore: Nu luați nici-odată o carte de joc în mână; feriți-vă de a face datorii; flământii și răbdați mai bine frigulu, decât să vă împrumutați un crețaru; nu împrumutați nici-odată nici măcar un crețaru pe socotela unui venit, care așteptă să vă între mână!

Este cu totul indiferent, de ce soi sunt datorii: decât se trag din rămășaguri neplătite, din

* După Smiles-Schramm.

pierdere de joc de cărți, în conturile marșantei seu ale neguțatorilor, ele nu duc numai la necinste, ci și la crimă. Fôrte desu se întâmplă, că chiar bărbați talentați cu bună creștere, bărbați, cari nu numai că sunt vechi, ci ocupă și o poziune rentabilă în lume, se aruncă printr-o vieță risipitoare și destrăbălată în datorii și sunt sedus la crimele cele mai grele.

Omenii tineri din timpul nostru nu se mai rușineză de a face datorii, și bunele moravuri se strică totuși mai mult mai ales în orașele mari. Poftele devin totuși mai mari și mai scumpe, fără ca să se înmulțesă în măsură corespunătoare mijlocele spre mulțumirea lor. Dăr aceste poftes se mulțimesc, și încă prin datorii, cari atărna de gătulu omului ca o petără de mără. Obiceulu de a risipi, decât odată și-l'au însușit, îl poți fôrte greu lăpăda. Ușurința cu care cei mai mulți se aruncă în datorii, fără a avé prospecte, ba de multe-ori nici intențiunea de a-le plăti, subgrăpă moralitatea publică și lătesce de multe-ori miseria nespuse. Timpulu de azi a început să facă pretensiuni prea mici în ce privesce vieța morală a omului.

Toți omenii cu minte ar trebui să se premergă cu exemplu bun prin aceea, că se feresă de ori-ce cheltuielă, care nu se poate justifica nici prin trebuință, nici prin mijloce îndestulătoare. Lucrul cel mai bun este de a nu face datorii, și datorii odată făcute să cauți a-le plăti câtu mai curându. Celu ce face datorii nu e stăpănu pe sine: elu atărna dela grația neguțatorilor, cu cari are de lucru. Elu este espusu mereu a fi admiunulu de avocat, de elu vorbesc mereu creditorii săi; elu este un sclavu în propria sa casă.

Montaigne dăce; „Mi face totdeauna plăcere când imi plătesc datorii, căci mă scap de o grea sarcină, mă scap de ceva ce mă face așa dăcându sclavu.“ De aceea putem dăce cu dreptu cuvântu, că pastrarea este mama libertății personale. Nu e om liberu acela, care are datorii. Celu ce face datorii este espusu umilirilor. Ori-ce om cu principii oneste trebuie să simță unu disgustu de a împrumuta bani fără prospectulu de a-i pute replăti și de a-susține bunăstarea sa la părere, pe conta altora.

Să aibă fiă-care curagiulu de a privi în fața afacerilor sale, de a purta socotela lămurită despre veniturile și datorii sale, ori și câtu de lungă ar fi și lista acestor datorii. Elu trebuie să scie în ori-ce timp, cum stă. Decă are o soție, să-i împărtășesă starea lui și acăta, decât este femeia cu minte, îi va sta întru ajutoru de a fi economică și a trăi modest și cinstit.

Celu ce nu voiesce să trăiescă peste câtu îi ajung mijlocele, trebuie să scie socotă (calcula). Femeile mai cu sēmă nu sciu socoti. După ce fetele au absolvat școlele seu au eșit din institut, cu puține deosebiri, se străduiesc împreună cu mamele lor vanitose de a face „efect“ și „cuceriri“. Spre scopulu acesta, se dăce, că creșterea lor trebuie să se completeze. Piano, canto, pictură, danțu, conversațiă, gătela și cochetare se cred în de obsce ca cele mai necesare cunoscințe și deprinderi și se uită lucrulu de căpeteniă, cele patru specii ale aritmetice. Cum voru pute însă femeile asemăna cheltu-

1102/21,	1124/64,	1127/83,	1153/99,
1158/69,	1161/74,	1182/69,	1187/88,
1200/97,	1201/34,	1210/12,	1229/88,
1255/2,	1267/13,	1274/52,	1275/10,
1325/56,	1357/98,	1357/41,	1377/72,
1392/24,	1418/14,	1441/3,	1459/29,
1602/15,	1603/55,	1605/42,	1611/41,
1623/41,	1638/50,	1646/27,	1671/90,
1679/28,	1683/81,	1713/60,	1789/6,
1840/70,	1852/23,	1865/18,	1921/53,
1988/38,	2002/65,	2053/9,	2055/59,
2059/8,	2123/60,	2152/80,	2161/78,
2210/94,	2242/10,	2250/88,	2349/94,
2427/28,	2432/29,	2509/48,	2556/14,
2557/74,	2577/79,	2580/72,	2603/60,
2619/58,	2622/10,	2625/1,	2666/53,
2667/93,	2762/6,	2764/16,	2781/53,
2808/22,	2808/35,	2808/42,	2877/85,
2910/48,	2926/97,	2974/47,	2979/21,
2992/14,	3062/51,	3062/81,	3087/30,
3096/13,	3115/37,	3132/80,	3138/90,
3147/33,	3162/89,	3165/81,	3234/32,
3260/82,	3284/49,	3334/74,	3342/80,
3352/12,	3355/24,	3358/97,	3376/77,
3386/53,	3389/16,	3391/61,	3405/23,
3419/66,	3494/23,	3516/37,	3548/3,
3654/79,	3659/16,	3697/100,	3736/77,
3814/4,	3871/15,	3900/87,	3945/44,
4029/95,	4087/94,	4116/36,	4129/38,
4132/40,	4138/72,	4141/51,	4231/72,
4245/42,	4258/1,	4261/44,	4278/75,
4295/44,	4386/74,	4419/17,	4486/26,
4487/5,	4498/38,	4667/47,	4699/84,
4740/25,	4835/57,	4897/85,	4844/97,
4846/44,	4866/9,	4909/87,	4971/37,
5012/85,	5022/49,	5026/59,	5045/54,
5060/96,	5062/3,	5097/95,	5144/72,
5144/72,	5179/80,	5231/26,	5232/97,
5245/60,	5253/24,	5254/97,	5288/29,
5300/53,	5327/36,	5368/31,	5476/8,
5483/56,	5586/100,	5603/13,	5630/100,
5634/15,	5692/20,	5758/6,	5764/20,
5786/15,	5800/91,	5828/92,	5901/81,
5907/94,	5921/36,	5927/32,	5945/43,
5951/4,	5951/34,	5956/92,	5958/91,
5965/25,	5969/10,	5979/24,	5992/47,
6042/100,	6060/93,	6062/31,	6082/63,
6082/73,	6085/67,	6088/37,	6091/8,
6091/17,	6130/90,	6207/57,	6241/44,
6246/41,	6254/63,	6296/23,	6302/47,

6312/92,	6346/81,	6355/9,	6388/57,	6394/23,
6405/3,	6412/28,	6453/8,	6466/64,	6468/50,
6540/38,	6544/39,	6564/3,	6639/29,	6684/36
6690/53,	6772/16,	6867/26,	6906/93,	6925/58,
6941/87,	6944/59,	6966/81,	6968/37,	7006/56,
7038/52,	7077/32,	7095/67,	7117/38,	7121/65,
7125/54,	7171/90,	7184/66,	7204/56,	7227/48,
7249/13,	7261/8,	7270/63,	7292/62,	7381/92
7394/47,	7420/76,	7422/27,	7423/31,	7431/17,
7443/22,	7480/23,	7486/65,	7496/21,	7499/8.

Cursul pieteț Brașov

din 16 Noemvre st. n. 1889.

Bancnote românești Cump.	9.42	Vend.	9.45
Argintu românesc	9.38	"	9.40
Napoleon-d'ori	9.46	"	9.49
Lire turcesci	10.73	"	10.75
Imperial	9.73	"	9.75
Galbin	5.58	"	5.62
Scris. fonc. „Albina“ 6%	101.—	"	—
" " " 5%	98.50	"	99.—
Ruble rusesci	123.50	"	124.—
Mărei germane	58.20	"	58.45
Discontul 6—8% pe an.			

Cursul la bursa de Viena

din 15 Noemvre st. n. 1889.

Renta de aur 4%	100.90
Renta de hărtia 5%	96.95
Imprumutul căilor ferate ungare - aur	114.90
do argint	95.95
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (1-ma emisiune)	99.95
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (3-a emisiune)	113.—
Bonuri rurale ungare	88.20
Bonuri croato-slavone	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vină unguresc	—
Imprumutul cu premiul unguresc	139.75
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	127.40
Renta de hărtia austriacă	85.35
Renta de argint austriacă	85.75
Renta de aur austriacă	108.70
Losuri din 1860	139.25
Acțiunile băncii austro-ungare	924.—

Acțiunile băncii de credit ungar.	331.50
Acțiunile băncii de credit austr.	329.50
Galbeni împărătesci	5.67
Napoleon-d'ori	9.48 1/2
Mărei 100 imp. germane	58.45
Londra 10 Livres sterlinge	119.10

Editor și Redactor responsabil: **Dr. Aurel Mureșianu.**

(Balsam de viață al lui Dr. Rosa.)
Dintre toate organele, cari compun interiorul corpului omenesc, cele mai importante sunt fără îndoială stomachul și canalul intestinelor. Pentru aceea este consultat, ca la cea mai mică bolnă a acestor organe să aibă fiecare un medicament la îndemână, care după o scurtă întrebuințare să delature boala. Un asemenea medicament probat este *Balsamul de viață al lui Dr. Rosa*, cunoscut și foarte plăcut de decenii în întreaga Austro-Ungaria. Să prepară în farmacia lui *B. Fragner, Praga* și se capătă în toate farmaciile mai mari.

Efectuează la casuri de strămutare dintr'un loc într'altul cu calea ferată, cu vaporul și pe șosele transportul obiectelor prin **CARILE LORU PATENTATE** pentru **TRANSPORTUL DE MOBILE** ce se închid. Fiind acestea caré tapetate complet înăuntru și așezate pe arcuri se economisesc împachetarea precum și descărcarea și reincărcarea obiectelor.

CONCURS.

Subscrisul oficiu silvanal al domeniului episcopesc gr. cat. de Oradea mare publică concurs pentru ocuparea a optu posturi de vigili séu păzitori silvanali sistematiți cu léfă anuală de câte 200 fl. bani gata și pe lângă asta *cuartiră, încălzită, luminată, și câte un rând de haine*: unul de iernă și altul de veră.

Pot concura numai indiviđi necăsătoriți, cari n'au implinit 35 de ani, datori fiind să arate, că sunt de-o constituția a corpului integră, tare și sănătoasă; că sunt apti de-a vorbi, auđi și vedea bine; că știu bine scrie, ceti și calcula; că vorbescu unguresce și românește, că sunt nepătați moralicesce și în fine concurenții au să se oblige, că în decursul de doi ani vor depune esamenul în specialitatea de vigili silvanali.

Vor fi preferiți cei ce vor dovedi, că au calificațiunea de specialitate cerută în §. 37 alu art. de lege XXXI din a. 1879, și că sunt esperți în serviciul silvanal.

Petițiunile scrise cu mâna propriă sunt a se înainta până în 1 Decemvre n. c. la subscrisul oficiu.

Oficiul silvanal alu domeniului episcopesc.

Beiușă, 10 Noemvre 1889.

Nicolau Tobias,
proto-silvanistă domeniului.

PUBLICAȚIUNE

referitoare la prescrierea dărei.

În nexu cu publicațiunea din 24 Augustu a. c. Nr. 3348/89 se provocă toți acei dăjdieri, cari obvinu în astfel de calitate în listele de dare și cari până în 15 Noemvre a. c. nu s'au prezentat pentru scopul inducerii dărei la subscrisul magistrat, ca până în 25 Noemvre a. c. să se prezenteze la acestu oficiu, pedepsindu-se la castu contrar făcarea cu o pedepsă de 5 fl.

Brașov, 16 Noemvrie 1889.

Magistratul orașenesc.

FUNDATĂ ÎN 1888.

TIPOGRAFIA

FUNDATĂ ÎN 1888.

A. MUREȘIANU

BRAȘOVU, PIAȚA MARE No. 22.

Acestu stabilimentu este provăduț cu cele mai noue mijloce tehnice și asortat cu totu felulu de caractere de litere din cele mai moderne. este pusu în pozițiune de a putea esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță. precum:

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
PENTRU TÔTE SPECILE DE SERVICIURI.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.

COMPTURI, ADRESE, CIRCULARE, SCRISORI, CUVERTE,
PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE ANUNCIURI.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

BILETE DE INMORMENTĂRI.

Comandele eventuale se primescu în biuroulu tipografiei, Brașov, piața mare Nr. 22, etagiul I. cătră stradă. Comandele din afară rugămă a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Schwarze Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 11.65
p. Meter glatt und gemustert (ca. 180 versch. Qual). — versendet roben-
u. stückweise porto- u. zollfrei das **Fabrik-Depôt G. Henneberg** (K. und K. Hoflie-
ferant), **Zürich**. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

88,22

„ALBINA“

Institutul de credit și de economii
FILIALA BRAȘOVU
primesce în comisiune efectuarea de plăți și
încasări atât în interiorul țării cât și
în străinătate.

Cumpără, vinde și amanează monete, efecte
și cupone, dă însași său îngrijește cecuri, asig-
nate etc. și se recomandă în deosebi pentru
esecutarea în comisiune a oricărei transac-
țiuni de bancă în România.

Informațiuni mai de aproape se pot lua zilnic în
biroului institutului, piața No. 90, dela 8—2 ore d. a.

Pentru comune cele mai eficiente prețuri!!!

Contra BÓLEI DE GURA ȘI UNGHII

la vitele cornute și la oi
este cel mai sigur, anti-
septic, antiparasitic

și
desodorant
remediu

„CREOLIN“

care se recomandă prin nota cir-
culară cu Nru. 50,927 a reg. u.
Ministeriu de agricultură, și care
se prepară în fabrica de produse
chimice a d-ilor **FISCHER & HEI-
DELBERG** din Budapesta.

Introdusă în comerț prin magazinul
de semințe și de articole necesare la eco-
nomia a lui

Alphons Szávoszt.

Sub protectoratul societății de agricultură regnicolare.
Budapesta. Arany János-utca, 11.

Orî și ce DURERE DE DINȚI

o delătură îndată sticluta „Liton“ probată de 20 de ani în mii
de casuri, ce se capătă pentru 36 cr. la **DEMETER EREMIAS**
NEPOȚII în Brașov.

217,4—3

No. 535—1889.

203,3—1

CITAȚIUNE.

Elisabeta Rațiu născută Clococianu gr. cat. din Tohanul vechiu în
26 Aprilie a. c. a intentat procesul divorțial asupra bărbatului ei
Irimia Rațiu gr. cat. din Arpașul inf., care mai bine de 6 ani și-a
părăsit soția cu necredință. După multă cercare în ierna trecută
s'a aflat că-și are domiciliul în Bucuresci, șoseua Basarabă Nr.
112, unde la 4 Octomvre a. c. i-s'a comunicat acțiunea spre a
răspunde, său cel puțin a plenipotenția pe cineva, ca să-l repre-
senteze în decursul procesului; dăr nefăcându nici una, nici alta,
e probabil, că și-a strămutat domiciliul; prin urmare neputen-
du-i-se erui ubicațiunea prezentă, se citează pe calea acesta, ca în
terminu de 6 luni să se prezenteze la forul matr. gr. cat. de I-a
instanță ală Făgărașului; la casă contrariu va fi supliniți prin „cu-
rator ad actum“.

Dela presiulul forului matrimonial gr. cat. de I-a instanță
ală Făgărașului.

Făgăraș, în 14 Noemvre 1889.

Basilu Rațiu,
vicar și preș. forului.

PRIMA CONCURENȚĂ

Fără merit și fără spese, trebuie să facem gi-
gantul Lager-en-gros în bani, pentru ca să câștigăm
clientela durabilă. Deci fie-care să se adreseze pri-
mei concurențe, care pentru bani câștigați cu sudore
multă, voiește să aibă haine trainice și frumoase pe
un preț de necredut, aproape cu 50% mai eficient
ca ori unde, astfel costă acum un complet

**Costumul de bărbați pentru iarnă seu
tômnă** făcut din materia curată de Brünn seu Rei-
chenberger, în toate culorile frumoase, netedă, cu dungi
seu carată, după fasonul cel mai nou vienez, nu-
mai: calitatea 1 fl. **6.75**, calit. 2 fl. **8.75**, calit.
3 fl. **11.50**, calit. 4 fl. **15**.

**Pantaloni separați pentru tômnă și
iarnă** totu din materiile susu amintite, fason demn
de laudă, calit. 1 fl. **1.95**, calit. 2 fl. **3.50**, calit.
3 fl. **5**, calit. 4 fl. **6.50**.

Haine pentru copii și băieți, din mate-
riile cele mai bune și mai trainice pe prețuri ridicole:
dela 8—13 ani fl. **4.50**, **6.75**, **8**, **10**. Dela
3—8 ani fl. **2.50**, **3.50**, **4.50** și fl. **5.50**.

Pardesiuri, din bucăți trainice gróse de Stiria, cu căptușelă
trainică cu 5 buzunare pe prețul de batjocură de fl. **5.25**, **6.50** și fl. **8.50**.

Rocuri de iarnă (paltóne din materia fină gróasă seu Palmer-
ston, în toate culorile moderne, prin croirea cea escelentă potrivită pen-
tru ori-ce timp, cu căptușelă caldă de lână, aproape pe prețul muncii
dela calitatea 1 fl. **8.50**, calit. 2 fl. **10.50**, calit. 3 fl. **12.50**, calit. 4 fl. **15**.

Mentschicoff din materia cea mai bună, mai trainică, netedă
ori desinată, cu căptușelă de lână carată, bine făcută, fason foarte esce-
lent, calit. 1 fl. **11.25**, calit. 2 fl. **13.50**, calit. 3 fl. **15.75**, calit. 4 fl. **18**.

La **comandă din provincie** este destul ca măsură: grosi-
mea peptului, lungimea brațelor și a piciorilor; la băieți și copii nu-
mai etatea. Trimiterea cu îngrijire se face prin susu numita casă seu
prin c. r. mandaturii postale. Acelea, cari nu se potrivesc, fără obiec-
țiune, vor fi primite înderăt seu schimbate cu altele. A se căpeta prin

**Primul Depot central de haine al lui
Alois Schäfer, Viena,**

VI., Schmalzhofgasse 3/17.

N. B. Din causă că anunțul apare mai rar fie-care, să-și noteze bine
adresa. 1794—4

Ajutor grabnic și sigur

pentru

SUFERINȚE DE STOMACH ȘI URMĂRILE ACESTORA!

Mijlocul cel mai bun și eficec pentru mântuirea sănătății, curățirea su-
curilor precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuiri bune este deja
prețindenea cunoscutul și plăcutul

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acest balsam preparat cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tă-
măduitoare se dvedesce ca foarte folositor în contra tuturor greutăților de mistuire
cărcei de stomach, lipsa de apetiț, rigăelei, congestiunilor, haemoroidelor etc. etc.
In urma eficației sale a devenit acest balsam acum unu sigur și dovedit
medicament de casă populară.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziția!

FIȚI ATENȚI!!!

Spre a evita înșelătorii, făcu pe fiecare atenț, că fiecare sticlă cu **Dr. Rosa's
Lebens-Balsam**, care singur numai de mine este preparat după receta originală, este
învelită în hărtia gróasă albastră, care poartă în lungul ei inscripția: **Dr. Rosa's Le-
bens-Balsam** din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3^a în
limba germană, boemă, ungară și franceză, și cari sunt prevădute cu alăturata
marcă a fabricii luat sub scutul legal.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabil se pôte procura numai în
Depositul principal ală producătorului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“
Prag 205—3.

In **Budapesta**: la farmacia I. von Török.

Tóre farmaciile din **Brașov**, precum și tóre farmaciile mai mari din mo-
narchia Austro-ungară au deposite din acest balsam de viață.

Totu de acolo se pôte avea:

Alfia de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

un medicament sigur și prin mii de scrisori de multămire recunoscut
in contra tuturor inflamațiunilor, rănilor și umflăturilor.

Acesta se întrebunțeză cu succes sigur la inflamațiuni, la stagnațiunea lap-
telui și întărirea țitelor cu ocaziunea întrecării copilului, la abscese, ulcere, pustule
cu puroiu, carbuncule: copturi la unghie, la panariții, ulcerațiuni la degete, la întă-
rituri, umflături, tumorea glandulelor limfatice, lipome etc. — Tóre inflamațiuni,
umflături, întăriți se vindecă în timpul cel mai scurt: la casuri însă, unde s'a
format deja puroiu absorbă buba și o vindecă în timpul cel mai scurt fără durere.
In cutióre à 25 și 35 cr.

FIȚI ATENȚI!

De órece alfia de casă universală de Praga se imiteză
forțe desu, făcu pe fiecare atenț, ca singur numai la mine
se prepară după receta originală. Acesta este numai
atunci veritabilă, decă cutiórele din metal galbinu, în cari
e pune, sunt înfășurate în hărtia roșă pe care s'afă tipărită în 9 limbi explica-
ția cum să se întrebunțeze, împachetate și în cartóne vinete — cari sunt prevă-
te cu marca fabricii de mai susu.

Balsam pentru aud.

(Gehör-Balsam)

Cel mai probat și prin multe încercări cel mai temeinic medicament
pentru vindecarea audului greu și spre redobândirea audului pierdut. 1 Flacon 1 fl.
58,26—16

Rugăm pe domni abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a serie pe cuponul mand-
tului postal și numerii de pe fâșia sub care au primit diarul nostru până acuma.